

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי כ"ב אייר תשפ"א | דף היומי בבלי: יומא כג | דף הכולל: יומא יז.
דף היומי בהלכה: מסעיף ט' עד סעיף י"א.
מוסר: שם עולם - והנה מתחלה' עד 'וכמה נפיש זכותיה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער יראת שמים עד 'ועתה הטה אזנך'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"יתדע לך שכבר הייתי למעלה" – סיפורו המסעיר של הפצוע ממירון | ה'תלושי' האחרון של עשרות
ההרוגים | "אתה חושב שמשהו זז באמונה שלי?" - הוא שאג לעברי | 2139

על דא ועל הא

כאשר ראה האברך מהחלון של המטבח את הילד
המעולף בזרועותיהם הוא שאג לעברנו: 'דבר אחד
אני מבקש, רק תסתובבו' וזה הציל את חיינו

הייתי שם !! הקב"ה דיבר אלי בקול שופר חזק מאוד, והלוואי ואזכור זאת כל חיי

בנסיון לשמור על שיווי משקל, הגוף התכווץ כולו ושיוועתי
לטיפת אוויר. טיפה!

עמדתי שם בחוסר אונים מוחלט בין מאות האנשים הדחוסים.
ללא אויר לנשימה, ללא אפשרות תזוזה. עמדתי בין אלו שעמדו
בין החיים ובין המתים, עמדו לידי אנשים שכעת אינם נמצאים
איתנו.

הזעקות של כולם היו נואשות ומבהולות. 'למה לא מתקדמים
שם?', 'אני רוצה לצאת!', "אני לא יכול לנשום!" הריאות התאמצו
לקלוט טיפת חמצן. הלשון היתה צחיחה ויבשה. שיוועתי לטיפת
מים, 'יש למישהו מים?' צרחתי בין הצורחים, ואז ראיתי אותנו.

מאבק על חיי הילד

היה זה אברך מארגון 'הכנסת אורחים קרליבך', שעמד לילד
החלון של המטבח, הוא זרק מלמעלה בקבוקי מים לאנשים. בכל
שניה עף בקבוק נוסף לכיוון אחר. גם כאשר נחת לידי בקבוק
מים לא הצלחתי להגיע אליו, שכן לא ניתן היה לנוע ולהזיז

הרב נטע סלאנים, בית שמש

הייתי שם על הר מירון בין החוגגים רבים, ברחבת הריקודים
של 'תולדות אהרן'. יחד עם הרבבות כאיש אחד בלב אחד קיבלתי
עול מלכות שמים באמירת 'שמע ישראל' ו'ה' הוא האלקים'.
מיד אחרי ההדלקה של כ"ק אדמו"ר מתולדות אהרן שליט"א,
כאשר החלו הריקודים ראיתי את הרחבה הדחוסה והצפופה,
הבנתי כי לא ניתן לרקוד שם השנה, והתחלתי לפלס את דרכי
החוצה. ראיתי שלט ענק ועליו כתוב 'ציאת חירום' עם חץ מוביל,
הלכתי לכיוון שאליו מורה החץ ולא ידעתי כי אני מתקדם אל
התופת, אל מלכודת המוות, ה"י".

פילסתי דרך בין המון גדוש, הגעתי אל הרמפה, הרגשתי
המשטח רטוב ומחליק, אך די מהר התקדמתי למקום שבו לא
ניתן היה כבר להחליק. עמדנו שם עשרות יהודים צפופים בדבוקה
אחת. לא הצלחתי להתקדם הלאה אך גם לא לסגת. הרגשתי רק
לחץ עצום של אנשים שנערמו עלי מאחור והדפו אותי ואותנו
קדימה עוד ועוד. הצלעות נמחצו פחד פחדים, השרירים התאמצו

"אי אפשר לעמוד כאן, מכאן צריך לצאת! רק יציאה! למטה יש מוות, אל תתקדמו לשם".

צרחתי את נשמתי, אך באותם רגעים טרם ידעתי כי מלאך המוות כבר מטייל למטה וקוטף נשמות.

השוטרים האחרים שעמדו שם הצטרפו אלינו ופיזרו את האנשים שהתגודדו על המדרגות, מפלסים דרך ליציאה והופכים את מדרגות המרפסת ואת המרפסת בעצמה ליציאה בלבד. יתכן כי השוטרים כבר ידעו מעט על המתרחש למטה, אחרת אינני מצליח להבין מדוע הם קיבלו פקודות מאזרחים רגילים...

היהודי הדתי שהתלווה עמי בדרך אל ועל מרפסת הכהנים המשיך להחזיק בי יד ביד ושוב ושינן שוב ושוב 'חסדי ה' שיצאנו משם', 'חסדי ה' שיצאנו בחיים', טרם ידעתי ואף הוא טרם ידע עד כמה עמוקה המשמעות של מלות ההודאה הללו.

הלכתי את כל הדרך של מרפסת הכהנים, הלום קרב, סהרורי לחלוטין. כאשר הגעתי לסוף המרפסת כבר ראיתי את פינוי הפצועים הראשונים. אנשי הצלה עברו בריצה בשביל בין אנשים שפתחו עבורם כוחות הבטחון, אלונקות הוטסו למקום הוטסו למקום התופת ועד מהרה הוצאו אנשים חבולים ופצועים. עיני ראו ונחרדו פרמדיקים מבצעים החיאה על אלונקות מובלות. גם נפטרים מכוסים עברו בשיירה - והלב נצבט בבעתה ומתפלץ מאימה, המקום הפך לחרדת אלוקים.

אוי געוואלד!

בשלוש לפנות בוקר עזבתי את השטח, דילגתי על מיטת האש"ל ששכרתי לי וביקשתי להימלט כל עוד רוחי בי. רכבי חנה בצפת. בכביש 89 שררו בוקה ומבולקה. אלפי אנשים חיפשו אוטובוסים ולא היה איש אחד שידע לתת מידע היכן השאטלים לערים וכיצד נוסעים מכאן. לבסוף עליתי על אוטובוס לצפת קו 115, האוטובוס שעבר ריק מנוסעים נפרצו דלתותיו על ידי ההמון והנהג לא יכול היה לעצור בעד העולם. עלו על האוטובוס העירוני כמאה אנשים, ובסיום נסיעה של שעה ועשרים דקות הגענו לתחנה המרכזית בצפת. משם נסעתי ברכבי לבית שמש, אליה הגעתי בשש ושלושים בבוקר.

כאשר החנית את רכבי ליד ביתי פגשתי את הילדים הקטנים יתומי הרה"ח ר' דוד קרויס שחזרו זה עתה ממירון בלי אביה, תשושים ובוכים הלכו הילדים לעבר ביתם והלב נשבר לרסיסים נוכח המחזה קורע הלב. בראותי את הילדים השבים ממירון ללא אביהם אוהבם, סוף סוף נגלל האבן מעל פי ומעל ליבי ופרצתי בבכי נסער. על מה עשה לנו ה' ככה.

כל השבת סבבו בראשי מילים אחדות. אותן מילים כל הזמן: למה אני ניצלתי? באיזו זכות ובשביל מה? בשביל מה ובאיזו זכות? הקב"ה דיבר אלי בקול שופר חזק מאוד, והלוואי ואזכור זאת כל חיי.

(המודיע כ"א באייר תשפ"א)

את הזרועות מרוב לחץ. אולם האברך התעקש שיגיעו מים לכל אחד ואחד והמים היו כמים קרים לנפש עייפה, השפתיים נרטבו ותחושת רעננות עטפה אותי ואת אלו שלצדי.

באותן דקות של מאמץ לקלוט טיפת מים, בטרם אתעלף או אאבד הכרה, איבדתי את כובעי ואת הכיפה שלראשי, ידי כאמור היו כבולות תחת המאסה של האשים, וברגעים שנלחמתי על החיים לא חשבתי כלל על הכובע והכיפה שהלכו לאיבוד. לא יכולתי להיעזר בשתי ידי.

בינתיים המשיכו זעקות שבר לבקוע. 'יש כאן ילד קטן אל תדחפו', 'אתם רומסים אותנו', 'הצלה'. לפתע אברך שלידי פרץ בבכי נסער. הסתבר כי הבן שלו ילד חאלאקע, נשאב בין הרגלים של ההמון, הילד התעלף והאבא פרץ בבכי סוער, שני בחורים שעמדו לצדי שחררו בכוח את זרועותיהם והרימו את הילד באויר. כאשר ראה האברך מהחלון של המטבח את הילד המעולף בזרועותיהם הוא שאג לעברנו: 'דבר אחד אני מבקש, רק תסתובבו'. האנשים לצדי הסבירו כי ברגע שהגוף שלנו יהיה מסובב לאחור, כלפי מעלה, אזי במקרה שיעזרו לנו וידחפו אותנו האומללים הנלחצים מלמטה, אנו נתלכד ונידחף יחדיו כלפי מעלה ולא נמשיך לדחוס את ההמונים שאנו נשענים עליהם עם כל הכובד.

כוחות איתנים הצלחנו להסתובב אחד אחד, כל אחד במקומו מבלי לפלס דרך לידיים מבלי לפתוח מרחב עבור הנשימה, עם מכות יבשות ומרפקים שננעצו והכחילו [ד עכשיו] את גבי. כולנו דחוסים ולחוצים בעיסה אחת דביקה.

מתברר כי ההוראה להסתובב הצילה את חיינו, כעבור כחמש דקות שנדמו לנצח הופיעו 4 פרמדיקים של הצלה, והם פילסו לעצמם דרך על ידי כך שמשכו את האנשים אחד אחד כלפי מעלה. הם הגיעו עד אלינו וחילצו את שני הבחורים שהחזיק ואת ילד החאלאקע והחלו לעבוד עליו להעירו מעלפוננו. נפתח לנו מרחב זרימת אוויר ובשילוב ידיים אחד עם השני הצלחנו להתנגד לכוח הסחף ועוצמת הדחף ולהעפיל כלפי מעלה על המשטח המחליק, עד שהגענו בחזרה לרחבה של תולדות אהרן.

בלימת הזרימה

מיד בסוף הרמפה פניתי שמאלה לכיוון מדרגות מרפסת הכהנים, לא לפני שלקחתי כיפה מיותמת שתלתה על הסורג. ארבעה שוטרים שעמדו שם כל אחד על מדרגה אחרת שמרו על הסדר. מסתבר כי המדרגות שימשו עד עתה רק ל'כניסה' לאירוע של תולדות אהרן, יחד עם יהודי דתי לאומי פניתי אל השוטר הראשון וזעקתי עליו בגרון ניחר: 'איך אתם מכניסים לכאן עוד אנשים? תנו לצאת מכאן'.

השוטר נענה לקריאתנו ויחד עמי והיהודי הנוסף לצדי עלינו במעלה המדרגות ופינינו את כל העומדים שם בתחנונים נואשים:

בשלב מסוים ירדתי לצומת הכניסה למירון, והנה אני שומע קבוצה של חסידים ירושלמיים שהיו באוטובוס שהביאם מירושלים, הזועקים לעברי באוטובוס שהביאם מירושלים, הזועקים לעברי

הרב חנניה צ'ולק, בסיפור מופלא של השגחה פרטית וחסד ה' הנפלא בערב הקשה במירון

ישראל וייס

"בשלב מסוים ירדתי לצומת הכניסה למירון, והנה אני שומע קבוצה של חסידים ירושלמיים שהיו באוטובוס שהביאם מירושלים, הזועקים לעברי שאשתדל לפעול במשטרה שיפתחו בפניהם את המחסום. 'אנחנו עומדים כאן כבר שעה ארוכה, והמשטרה אינה מתירה לנו לעבור', אמרו, והתחננו בפני שאפעל עבורם. "במשטרה אמרו שזה ייקח קצת זמן. לא משנה עכשיו למה ומדוע, אבל מה שקרה כאן הוא שדווקא העיכוב בפתחת המחסום הציל את כל אנשי הקבוצה, שכן אם הם היו נכנסים לפני-כן, אין ספק שהם היו מגיעים לזירת האסון. "כך הקב"ה פועל בעולמו. גם בתוך אימת המוות ששררה במירון נראתה גם מידת הרחמים בשיאה".

בגיליון הנפלא 'קול ברמה', מפרי עטו של הסופר הרב משה מיכאל צורן הי"ו, המסתופף דרך קבע בבית מדרשו של מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א, דולה מפניני תורתו ומשקה לעדרים, הובא מעשה מופלא שאירע עם יו"ר 'עזר מציון' הרב חנניה צ'ולק, וממנו נפתח צוהר דק לעולם מופלא של השגחה פרטית וחסד ה' הנפלא על אנשים רבים שיכלו להיקלע לאסון הכבד חלילה וחלילה, אבל הקב"ה שמר עליהם ורגליהם הוליכו אותם למקום מבטחים. הרב צ'ולק הגיע למירון כבר בתחילתו של הערב, הרבה לפני האסון, וזאת כדי לחזק ולעודד את 15 צוותי האמבולנסים של 'עזר מציון' ששהו במקום. וכך הוא מספר:

'התלוש האחרון' של מ"ה ההרוגים באסון במירון

דברים מיוחדים שאמר הגר"י זילברשטיין שליט"א בעקבות האסון הנורא בהילולת הרשב"י זיע"א במירון

על כך שהוא נהרג, אלא שנפצע, ולהעמיד שומרים לפני מיטתה שיזהירו את כל מי שבא לבקר את הסבתא לא לגלות לה את האמת. אלא שעכשיו התעוררה בעיה נוספת: השומרים היו צריכים להיות אחיו של הבחור, אבל הם אוננים... הוריתי לבני המשפחה שכיון שכך, צריך לשכור שומרים בכסף מלא שיעמדו ליד הסבתא וישמרו שאף אחד אינו מגלה לה את האמת. "הרב הזכיר מעשה שהיה בעת פטירתו של ראש ישיבת סלבודקא מרן הגר"א שר צ"ל, כשגם רעייתו הרבנית היתה במצב קשה ואי אפשר היה להודיע לה. פוסקי הדור הורו בזמנו לומר לה שהוא נמצא בחו"ל, וליזום כביכול מכתב שבועי של ראש הישיבה אל הרבנית, כדי שתחשוב שאין כל בעיה. "במצב כזה בו יש בעיה להודיע לקרוב על הפטירה, יש להורות אפילו שמותר להתגלח ולא ולנהוג את דיני האבל, כדי שאותו קרוב לא יחשוד שמשקרים אותו", אמר הרב".

בהמשך לקטע הקודם: הרב צורן מביא בעלון מדבריו מלאי הניחומים של הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, ומחמת החביבות והחן המיוחד שבנועם כתיבתו של הרב צורן, החלטנו להשאיר את הציטוט ככתבו וכלשונו מבלי לשנות בו כמלוא נימה, והרי הוא לפניכם: "בדבריו בליל שבת ציין מרן הגר"י זילברשטיין שאלה חמורה שהובאה בפניו על ידי בני משפחה, שאחד מיקריריהם, בחור צעיר, נהרג רח"ל באסון. מלבד עצם הכאב והיגון, התעוררה אצלם בעיה באשר למצבה של הסבתא המאושפזת בבית חולים. הסבתא חיבבה מאוד את נכדה שנהרג, ולאחר היוודע האסון היא תברר כל הזמן אצל בני המשפחה מה שלומו של הנכד החביב שלה. אם היא תשמע מה עלה בגורלו ברור שהשמועה תפגע במצבה הבריאותי. "אמרנו להם, סיפר הגר"י שליט"א, 'שבוודאי אין להודיע לה

עוד מביא הרב צורן בעלון:

"לפני מוצאי השבת, בדרשה הנאמרת בבית הכנסת המרכזי סיפר מרן הגר"י זילברשטיין מעשה שהיה ביהודי שהתגורר בחו"ל והגיע במיוחד אל חמיו מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל כדי להציג בפניו שאלה דחופה ביותר.

"היהודי סיפר מעשה עצוב מאוד שהיה קשור לאחת מבנותיו שירדה מן הדרך, עד שעשתה את החמור ביותר. כל המאמצים לשכנעה שלא תעשה את הדבר הנורא הזה נפלו על אוזניים ערלות, סיפר האב. לאחר כמה שנים נפטרה הבת, והיה זה מיד לאחר יום הכיפורים.

"הרבנים בחו"ל סירבו לקברה בקבר ישראל, אבל הסכימו שאבוא לארץ ישראל ואשאל את פי מרן, וכפי שיפסוק כך יהיה", אמר האב האומלל.

"מו"ח זצ"ל שאל את האב מה עשתה בתו ביום הכיפורים האחרון לחייה. לאחר בירור בקרב בני הקהילה המקומית בחו"ל, התברר שהיא שהתה בבית הכנסת ואף קנתה לפני כן מחזור תפילה ורכשה מקום בבית הכנסת. מששמע מרן כך, פסק לקברה בקבר ישראל.

"אני הסברתי את הדברים בכך, שכמו שבמקרים מסוימים, כאשר מעוניינים לעמוד על מצבו הכלכלי של האדם, מבקשים ממנו להביא את שלושת תלושי המשכורת האחרונים שלו - כך גם במקרה זה ביקש מו"ח לדעת מה היו מעשיה האחרונים, ועל פי זה קבע שמותר לקבורה בקבר ישראל.

"והנה", סיים הגר"י שליט"א, ה'תלוש' האחרון של עשרות היהודים החרדיים שנהרגו באסון במירון, הוא, שהם באו להתעלות ולהתפלל בקבר רשב"י, ובוודאי מעלתם גדולה מאוד".

על דא ועל האא

תדע לך שכבר הייתי למעלה... ואמרו לי שמחזירים אותי רק בגלל שאני לא מדבר בתפילה"

סיפורו המסעיר של אחד מפצועי אסון מירון

לו את מזודתנו שנשארה במירון, ששם יש לו את בגדיו. לאחר זמן מה התקשר אליו הרב רוטנברג והודיע לו שהשיג בשבילו בגדים, אך האברך הנ"ל אמר לו שאין צורך, הוא כבר הסתדר וכבר נמצא בעצמו ב...מירון. והוסיף האברך הנ"ל לספר לרב רוטנברג: תדע לך שעברתי החיאה מלאה, והייתי למעלה... ואמרו לי שמחזירים אותי רק בגלל שאני 'לא מדבר בתפילה'.

בבית כנסת לעלוב בצפת, בשבת בבוקר אחרי תפילת מוסף נגש לבימה אברך בשם ר' ישראל יהודה רוטנברג וסיפר בהתרגשות, שביום ו' הלך לבית חולים זיו בצפת כדי לדרוש בשלומם של הפצועים מאתרא קדישא מירון, והיה שם אברך מחסידות תולדות אהרן שביקש ממנו שהיות והיה בקריסה במירון, ועבר החיאה, ובמהלך החיאה קרעו מעליו את כל בגדיו ונשאר בלי בגד ללבוש, על כן מבקש שיעזור לו בהשגת בגדים ללבוש, או לחילופין שיביא

טעימה מגיליון 'לקראת שבת'

אבל אז הבנתי שהסיפור רק התחיל... "אתה חושב שמישהו זז באמונה שלי?", הוא שואג לעברי, "אה? תגיד! מה אתה אומר?"

הצצה ראשונה למאמר מופלא שיתפרסם בעז"ה בהמשך השבוע בעלון 'לקראת שבת' מבית 'דרשו', עם מסר מחזק במיוחד

עם ועולם.

ישראל וייס

את הסיפור עצמו תוכלו לקרוא בעלון 'לקראת שבת' שיתפרסם השבוע בעז"ה, אבל כאן נספק הצצה לחלק שמגיע לאחר אותו סיפור רב רושם:

השבוע אנו מביאים בעלון 'לקראת שבת', מאמר מופלא מפרי עטו של הסופר ברוך הכישרון הרב יהושע לייבזון, עם סיפור יוצא דופן על יהודי שביקש לקנות נורה והושפל בצורה מזעזעת קבל

אומר? שהוויתור כבר לא כזה חשוב לפני אדון כל? האם זה אומר שהוויתור שלי לא היה כזה גדול? זאת לא היתה שעת רצון אותה שעה שבה בלעתי את הדמעות וניערתי את הראש כדי לשכוח ולסלוח?

”בטח שכן! זאת היתה שעת רצון, והקב”ה בוודאי שמע את תפילתי והקשיב לה כמו כל תפילה של יהודי ואולי גם יותר, כי זאת עת רצון. אני בטוח שהוויתור שלי עשה רעש גדול בשמים, ובכל זאת הבקשה שלי לא התקבלה.

”למה? כי הקב”ה לא עובד אצלנו! כי החיים זה לא תוכנית כבקשתך”, כי הקב”ה לפעמים משיב בשלילה על הבקשות שלנו, כי רק הוא יודע מה באמת טוב עבורנו, מה מגיע לנו ואיפה אנחנו אוחזים במאזן של החיובי מול השלילי.

”וכי יעלה על דעתו של אדם שהקב”ה הוא כמו כספומט? אתה מכניס כרטיס מקיש סיסמה או סגולה ומקבל את הסכום שהחלטת למשוך?

”חס וחלילה! זה לא עובד ככה. אנחנו עבדי ה' ואנחנו צריכים לעשות את רצונו. הייתי צריך לסלוח לאותו מוכר עצבני, כי זה התפקיד שלי. לסלוח, למחול, לא לנקום ולא לנטור, לאהוב כל יהודי גם אם חטא כנגדי. אני עשיתי את התפקיד שלי, והקב”ה עושה כטוב בעיניו”.

אחרי ששמעתי את הדברים האלו, הבנתי שעיקר הסיפור הוא דווקא החלק האחרון, האופן בו היהודי הזה מקבל על עצמו באהבה גזירת שמים, האופן בו הוא מסוגל למחול ליהודי אחר על הפעולה הנוראה שעשה כנגדו, וגם אחרי שראה שהסגולה לא עובדת הוא עדיין נשאר במחילה גמורה ולא מחדש את הכעס שלו על אותו מוכר - זה סיפור יותר חזק מכל סיפורי המופת האחרים ששמעתי עד היום!”.

...אחרי העלבון הנורא... שאפתי אוויר ונזכרתי בסיפורים שמספרים הדרשנים, על הוויתור וההתגברות שפעלו ישועות. זאת עת רצון גדולה, ידעתי, אני אבקש עכשיו בקשה גדולה, מה שהכי חשוב לי, והקב”ה בוודאי ישמע את קול תחנוני, מספר היהודי שהושפל עד עפר.

”אני מוכן לוותר על העלבון, לסלוח למוכר שפשע כנגדי, אני מוחל לו בלב שלם, ומתפלל שבזמן הזה של ההתגברות הכי גדולה שלי בימי חיי עלי אדמות, אני מתפלל שהקב”ה ישלח לי ישועה בעניין פלוני בו אני זקוק לישועה.

”ניגבתי את הדמעות, שאפתי אוויר מלוא הריאות, ניערתי את ראשי כדי לסלק ממנו את המחשבות ולגרש את הכעס, ויצאתי לדרכי כבצעדי ריקוד עליזים. האירוע הסתיים, שלחתי ומחלתי על הכל! אין בלבי אפילו שמץ של טינה כלפי המוכר, כך לפחות אני מקווה ולכך אני שואף.

”עברו יומיים”, מספר איש שיחי, היהודי שזכה להתגבר על עלבון חמור כל כך, ”יומיים עברו, 48 שעות... שום דבר לא השתנה. התפילה שלי לא התקבלה. יום נוסף עבר ועוד יום, כבר שבוע שלם, ו... כלום. כך עבר חודש ועברו חודשיים, והתפילה שלי לא התקבלה.

”אתה שומע”, הוא ממשיך, ”חצי שנה כבר חלפה, ושום כלום, אין שום תזוזה בנושא שעליו התפללתי מעומק לבי...”.

חשבתי שהסיפור נגמר. לא הבנתי למה האיש טרח לספר לי את כל הסיפור הארוך הזה, שבלי הסוף המשמח, בלי ה'הפי אנד' הסיפור כולו הופך להיות מיותר וחסר טעם... אבל אז הבנתי שהסיפור רק התחיל...

”אתה חושב שמהו זה באמונה שלי?”, הוא שואג לעברי, ”אה? תגידי! מה אתה אומר, אם התפילה שלי לא התקבלה מה זה

אמונה ובטחון

לפני הרבה שנים, כאשר נסעתי לראשונה עם קבוצת בחורים לקברי צדיקים בפולין, שאלתי את מרן אדמו"ר שליט"א מבאיאן, שהיות ואנו עומדים לבקר גם באושוויץ, צריך אני לדעת מה לומר לבחורים בעניין השואה...

למי שיש אמונה אין קושיות, ולמי שאין אמונה אין תירוצים

להבחורים בענין השואה וכו'. ותוך כדי דיבור השיב הרבי ואמר: "פאר דער וואס האט אמונה, ס'איז נישט דא קען קושיות; און פאר דער וואס האט נישט קען אמונה, ס'איז נישט דא קיין תירוצים". [למי שיש אמונה, אין קושיות; ולמי שאין אמונה, אין שום תירוצים שיכולים להניח את דעתו].

והנה בשעתו כשאמר לי הרבי שליט"א דיבורים אלו, נתקשתי להבין את תשובתו, איך יתכן שלבעל אמונה אין קושיות. והלא

בתוך מאמרו של הרה"ג רבי ישראל פרידמן שליט"א רב קהילת טשארטקוב במנצ'סטר, בגיליון 'אספקלריא', הוא כותב את הדברים הבאים:

לפני הרבה שנים (בחודש סיון תשס"ח), כאשר נסעתי בפעם הראשונה עם קבוצה של בחורים שיחיו לקברי צדיקים בפולין, צלצלתי מקודם למרן אדמו"ר שליט"א מבאיאן לקחת ברכת הדרך לרגל הנסיעה, ושאלתי, שהיות שאנו עומדים לבקר גם במחנה אושוויץ, צריך אני הדרכה לדעת מה לומר ולהגיד

את כל העולם כולו מן הדין, למה ואיך יתכן דכאשר יצאה הגזירה מאת הרומיים להרוג, הוצרך לברוח בהצלה בדרך הטבע למערה ל"ב שנים. והלא ידוע הסיפור של הגר"מ פיינשטיין זצ"ל, כאשר היה צריך להתייצב בצבא הרוסי, נסע לראדין לבקש ברכת החפץ חיים שאמר לו "שנינו באבות כל המקבל על עצמו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ". דע שנגזרה עליך גזירה, אבל מכיון שאתה מקבל על עצמך עול תורה יעבירו מעליך הגזירה". ואכן באופן פלא לא גייסו אותו אל הצבא הרוסי. ואם כן איך יתכן שרשב"י הוצרך להחביא את עצמו בהצלה טבעית, ואף אחד לא ידע איפה הוא נמצא וישב בבידוד גמור במשך י"ב שנים ארוכות, וסבל במשך שנים אלו יסורים נוראים וכו'. ומי היה מקבל על עצמו עול תורה יותר מרשב"י, ולמה הוצרך לעשות פעולות קשות אלו להציל את עצמו ולא הועילה לו זכות התורה? והתשובה לזה היא אותה תשובה כמו לשאלה הקודמת: "ישראל בטח בה' עזרם ומגנם הוא, בית אהרן בטחו בה' וכו' יראי ה' בטחו בה' וכו'", דאין אנו מבינים דרכי ההשגחה, ובודאי שאם היה רשב"י רוצה, היה יכול לבטל הגזירה מעליו מבלי לשבת י"ב שנים במערה, וכדכותב הרה"ק בעל שפתי צדיק (ל"ג בעומר אות ד): "רשב"י הטמין את עצמו סגור ומסוגר י"ג שנים במערה אף שהיה ע"י גזירה, מכל מקום בקדוש עליון כמוהו יש לומר 'בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו', שאם היה רוצה שתתבטל הגזירה בשנה ראשונה היה כן וכו'".

הרי שאנו מאמינים באמונה שלימה שהיה בכח רשב"י לבטל מעליו הגזירה ולא עשה כן מטעם הכמוס אליו, או כמו שהוא השיב בעצמו לרבי פנחס בן יאיר: "אשריך שראיתני בכך שאילמלא לא ראיתני בכך לא מצאת בי כך". וכמו כן בודאי רב גובריה של רשב"י לבטל מעלינו גזירות רעות ויכול הוא לפטור את כל העולם מן הדין, ואם אנו רואים ששורר דינים רח"ל, זהו משום שהגם ש"יכול" רשב"י לפטור את כל העולם, אבל כנראה שכאן היו סיבות אחרות וחשבונות של שמים שאין אנו יכולים ומסוגלים להבין, ולעתיד לבוא נזכה לראות האמת ולהכיר דרכי השי"ת כי "הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט א-ל אמונה צדיק וישר הוא (דברים לב, ד)".

ואכן זהו עבודת ימי הספירה לבוא למדרגה זו להכיר כי "הצור תמים פעלו", וכדביאר ב'שם משמואל' (ריש פר' אמור) דזהו עבודתנו בימי הספירה - "שבע שבתות תמימות תהיינה", כלומר דעבודת תמימות הוא לקיים "תמים תהיה עם ה' אלקיך" (דברים יח פסוק ג), וכתב שם רש"י "התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו".

"צדיק ורע לו" היא קושיא ישנה! אבל במשך השנים כשכבר הייתי שם יותר מעשר פעמים, ויותר ויותר התחלתי להבין שלמרות כל מה שכתבו סופרי הדורות אודות תקופת השואה, וגם אחר כל דבריהם וכל ההסברים, עדיין אין לכל מאורעות השואה שום הבנה על פי שכל ועל פי היגיון - איך קרה דבר כזה שמיליוני גרמנים אנשים נשים וטף שהיו נראים מקודם כאנשי מדע עם נימוסים טובים ויפים, יהפכו פתאום לרוצחים אכזרים ברשעות ואכזריות כזו שא"ל ההעלות על הדעת, מה שאין השכל מסוגל כלל להבין ולקלוט, להרוג ולאבד את שכניהם החפים מכל פשע שלא עשו להם רעה מעודם, בכל מיני מיתות משונות ואכזריות רח"ל. הרי שבאמת אין שום תירוץ למי שאין לו אמונה, וא"ל לו להבין את זה על פי השכל. ולא נשאר לנו אלא להאמין שכך יצאה גזירה מאת השי"ת וא"ל לנו להבין דבר זה, וצריכים אנו לקבל שכך היתה גזירה מהשי"ת, ולעתיד לבוא תשבי יתרף כל הקושיות ונבין למה היה מוכרח להיות כן.

ואחר הרבה שנים (בחודש אדר תשע"ז) נסע מרן אדמו"ר שליט"א מבאיאן לפולין ביחד עם ציבור גדול וחשוב, וביום ח"י אדר ביקר במחנה העבודה פלאשוב, שם נהרגו ונשחטו אלפי בני ישראל הי"ד, וצוה הרבי שליט"א לומר שם הי"ג עקרי אמונה, באמרו כי במקום הזה של חושך מוחלט היותר ששייך, דייקא שם צריכים לחזק את עצמנו כי "הבורא יתברך שמו אינו גוף ולא ישיגוהו משיגי הגוף ואין לו שום דמיון כלל", ולכן אין להרהר כלל אחר מעשיו ית', שהרי "הבורא יתברך שמו בורא ומנהיג לכל הברואים והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים".

ובזה יש לתרף מה שיש לדקדק במה שאנו שואלים בהלל (תהלים קטו, ב): "למה יאמרו הגוים איה נא אלקיהם, ואלקיני בשמים כל אשר חפץ עשה", ולא מצינו תירוץ על הקושיה. ולפי דברי הרבי שליט"א מבואר, שאכן התירוץ כתוב בהמשך שם: "ישראל בטח בה' עזרם ומגנם הוא, בית אהרן בטחו בה' וכו' יראי ה' בטחו בה' וכו'" - והיינו, דכאשר אנו באים למצב שבו שואלים אותנו "איה נא אלקיהם", התירוץ הוא "ישראל בטח בה'", שאנו צריכים לחזק את עצמנו באמונה ובטחון כי "הבורא יתברך שמו אינו גוף ולא ישיגוהו משיגי הגוף".

ולעת עתה יש שואלים כשאלה הנ"ל "למה יאמרו הגוים איה נא אלקיהם", שאיך יתכן שבאתרא קדישא מירון בהילולא דבר יוחאי, שבאו במיוחד לכבוד רבי שמעון בר יוחאי, יקרה דבר נורא כזה, במעמד אלפים ורבות בני ישראל, ואיה זכותו הגדול של רבי שמעון בר יוחאי שביטל כמה גזירות ואמר על עצמו (סוכה מה): "יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין".

אמנם קושיא זו אנו יכולים לשאול גם על רבי שמעון בר יוחאי גופא, וכי יש איש שרב גובריה יותר מרשב"י, ואם היה יכול לפטור

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

חברי קנה סחורה, ואני יודע שהמוכר רימה אותו. האם מותר לי לגלות לו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

יגדיל בדבריו את העולה או החיסרון יותר ממה שהם באמת. ב. שעיקר כוונתו תהיה אכן לתועלת, ולא משנאת המוכר. ג. שישער שבאמת תהיה תועלת מסיפורו, ולמשל, אם יודע שהקונה לא יעשה מאומה, ולא יתבע את המוכר, כיון שהוא איננו איש דברים וכו', אסור לו לומר מאומה, ואדרבה, עליו לשבח את המקח בעיניו. ד. אם הוא יכול לתקן את העוולה בעקיפין, על ידי שיוכיח את המוכר, יעשה כן ולא יספר לקונה. ה. עליו לוודא שהקונה לא יספר למוכר מי גילה לו את דבר הרמאות, וזאת כדי שלא להכשילו באיסור רכילות.

חברי קנה סחורה כלשהי, ואני יודע שהמוכר רימה אותו. האם מותר לי לספר לו על כך? ה'חפץ חיים', בהלכה הנלמדת היום (כלל ט' מהלכות רכילות סעיף יא) דן במקרה כזה, וכותב שהדבר תלוי: אם לפי דין תורה אין הקונה יכול לעשות עכשיו מאומה בענין [ומונה שם כמה אופנים בכך] - בוודאי שאסור לומר לו כלום. וגם אם הקונה שואל אותו, אסור; ואדרבה, עליו לשבח את המקח בעיניו. אך אם על פי דין תורה, כשיתבע הקונה את המוכר יהיה הצדק עמו והוא יוכל לחזור בו מהמקח או לקבל את סכום ההונאה, עליו לומר לחברו את האמת. אמנם גם באופן זה עליו להקפיד על התנאים דלהלן: א. שלא

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

שלושת הדרגות בנעלבים

יומא דף כג

הנעלבין ואינם עולבין

בכלל העליב אותם, הם שמחים מתוך היסורים ולא חשים כלל בעלבון.

בספר 'חובות הלבבות' מספר על חסיד אחד שלאחר שמישהו בזה אות, שלח לו לביתו כלי מלא ממיטב מעדני הארץ וכתב לו: "קבלתי את מתנתך ששלחת אלי, שהכילה חלק מזכותיך בעולם הבא, והנני מביע לך את הוקרתי בדרך זו". וכן מביא שם שלפעמים כשעומד אדם לפני בית דין של מעלה, הוא מקבל שכר על מצות רבות שאחרים עשו, ועברו אליו לאחר שהם פגעו בכבודו והוא לא השיב להם מאומה.

(מדות טיש)

רבי זלמן מוולוז'ין היה אומר, שישנם שלשה סוגי אנשים בדרגות שונות במדה זו.

יש אנשים שהם נעלבים, דהיינו שהם חשים עלבון אם מאן דהו פגע בכבודם, אולם הם עבדו על עצמם והגיעו למצב שאינם עולבים בחזרה למי שפוגע בהם, אלא עושים זאת מתוך נימוס ובלי כעס, והרי הם בגדר של "הנעלבים ואינם עולבים".

יש אחרים שדרגתם גבוהה יותר, שהם "שומעים חרפתם ואינם משיבים", ולא רק שאינם מעליבים את מי שהעליב אותם, אלא שותקים ולא עונים מאומה.

ויש כאלו שהעפילו לדרגה הגבוהה ביותר והם בגדר "עושים מאהבה ושמחים ביסורים", דהיינו שהם כלל לא חשים שמישהו

מהו הגיל הבינוני של אדם אשר על פיו נמדדים שיעורי התורה?

ומכסהו באצבעות אלו, בולט השופר משני הצדדים, וניכר שהקול יוצא מתוך שופר, ודבר זה ימנע מהרואים לחשוב שהתוקע משמיע את הקול באמצעות האצבעות הסוגרות על כף ידו. ולדעת ראשונים רבים, אין די בטפח, אלא צריך שאורך השופר יהיה כ'טפח שוֹחֵק', דהיינו מרווח, שאורכו מעט יותר מטפח מצומצם.

[שו"ע תקפו, ט, משנ"ב נד, וביה"ל ד"ה ארבעה; ביאורים ומוספים דרשו, 59]

שופר שאורכו פחות מִטֶּפַח (8-10 ס"מ, לשיטות השונות), פסול לתקיעה. יש אומרים ששיעור זה הוא מדאורייתא. ויש אומרים ששיעור זה הוא מדרבנן, והטעם שקבעו שיעור זה, הוא משום שרוחבן הכולל של אצבעות הזרת, הקמיצה, האמה, והאצבע - על פי גודלן אצל אדם בגודל בינוני, בגיל בינוני, דהיינו כבן שלושים וחמש ויותר - הוא מעט פחות מטפח; וכאשר אורך השופר הוא טפח, אזי בשעה שאוחז התוקע את השופר בידו

האם ניתן לתקוע בשופר שאורכו פחות מִטֶּפַח?

למרות שהוא בולט משני צדי אצבעותיו. ומי שאין ברשותו אלא שופר שאורכו פחות מטפח, יתקע בו ללא ברכה, שהרי לדעה ששיעור טפח הוא מדרבנן, הריהו יוצא לכל הפחות ידי חובה מדאורייתא; ואף לדעה ששיעור זה הוא מדאורייתא, יש 'קצת מצוה' גם בתקיעה בשופר שאורכו פחות מהשיעור.

[משנ"ב תקפו, נד, וביה"ל ט, ד"ה ארבעה; ביאורים ומוספים דרשו, 57 ו 64]

בהמשך לאמור: מי שרוחבן הכולל של ארבע אצבעותיו (מלבד האגודל) הוא יותר מִטֶּפַח - רשאי לתקוע בשופר שאורכו טפח בלבד, למרות שכאשר הוא אוחז בשופר מכסות אצבעותיו את כל אורך השופר. ויש אומרים שאדם כזה צריך לתקוע בשופר ארוך יותר, כדי שיבלוט החוצה משני צדי אצבעותיו. ולכל הדעות, מי שרוחבן הכולל של אצבעותיו הוא הרבה פחות מטפח, אינו רשאי לתקוע בשופר שאורכו פחות מטפח,

שופר שנסדק ברוב היקפו והדביקוהו - האם הוא כשר?

יש בשופר שיעור תקיעה. ויש הסוברים כי די בכך שנותר אורך טפח בצד האחר של השופר, דהיינו בחלק שבין הסדק לפה הרחב של השופר; ויתכן שבשעת הדחק ניתן להקל כדבריהם. ואם סגר את מקום הסדק בְּדָבֵק - אף אם אין שיעור תקיעה מעבר לסדק, השופר כשר, אך ראוי לתקוע בשופר אחר.

[שו"ע תקפו, ט, משנ"ב מט, נ, נא, נב, נג, נו, ושעה"צ צב; וראה ביאורים ומוספים דרשו, 61]

שופר שנסדק לרוחבו, כלומר בהיקף השופר - אם הסדק הוא במיעוט היקף השופר, הריהו כשר. ואף לדעת הפוסלים שופר שנסדק בסדק כלשהו (ראה תקציר לאתמול), אין זה אלא כשנסדק לאורכו, שאז יש לחשוש שהתקיעה תרחיב את הסדק, אבל כשנסדק לרוחבו, אין לחשוש לכך.

ואם הסדק הוא ברוב ההיקף, הדין כך: אם נותר אורך טפח (ראה לעיל) בין הסדק לפה הצר של השופר, השופר כשר, משום שאף אם נחשיב את החלק שמהסדק ואילך כאילו אינו קיים, הרי

* שופר שניקב לאורכו, או נסדק לאורכו, וסתמו את הנקב או את הסדק בצורה כלשהי, ישנם שלושה מִבְדָּקִים עיקריים המשמשים לקביעת כשרותו: א. מהו יחס שטח הנקב או הסדק, אם הוא במיעוט אורך השופר, או ברובו. ב. סתימת הנקב והסדק - בחומר העשוי ממין השופר, או בחומר העשוי ממין אחר. ג. קול השופר - האם לאחר הסתימה משמיע השופר קול זהה לזה שהשמיע בתחילה. * בשופרות מסוימים, כאשר הם נסדקים, יש לחשוש שהתקיעות ירחיבו את הסדק והשופר יפסל, ולכן פסלו חכמינו ז"ל את כל שופר שנמצא בו סדק בלתי סתום. ויש אומרים שהפסול הוא רק כשהסדק נמשך לרוב אורכו של השופר.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

כמה זמן צריך ללבוש את הבגדים שמכינים ל'תשעת הימים'?

להחשיבם כבלתי מכובסים. ונחלקו הפוסקים בנוגע להכנת הבגדים ב'שבת חזון' לצורך לבישתם בימות החול שלאחריה: יש אוסרים, משום איסור 'הכנה' משבת לחול; יש מתירים רק החלפה אחת של הבגדים בלבישת הבוקר; יש מתירים החלפה כל כמה שעות; (ויש שנראה מדבריהם שאין כל הגבלה לגבי הכנה זו).

[שו"ע תקנא, ג; ביאורים ומוספים דרשו, 40]

אסור לכבס בגדים בשבוע שחל בו תשעה באב, וכן אסור ללבוש בגדים מכובסים, מלבד בשבת. ובני אשכנז מחמירים בשני האיסורים החל מראש חודש אב. ולצורך החלפת בגדים בימים אלו, ניתן 'להכין' את הבגדים מראש על ידי לבישתם לזמן מועט, באופן שלא יחשבו עוד כמכובסים. והפוסקים נתנו שיעורים שונים לזמן הנדרש - בין חצי שעה ל'כמה שעות'; ויש שכתב לענין בגדים לבנים, שאף לבישה לרגע אחד די בה כדי

הלוח היומי

כ"ב באייר | רבי שלמה אליעזר ב"ר יעקב אלפנדרי זצ"ל, חכם באשי של דמשק, בעל שו"ת מהרש"א אלפנדרי ועוד

בשנת ב' אלפים ת"נ, לאחר שהאספסוף התאוו תאוה מי יאכילנו בשר.. החל היום לרדת שליו למשך חודש ימים. ביום זה בשנת תש"ד בתקופת השואה, החל הגירוש הגדול של יהודי הונגריה הי"ד למחנות ההשמדה באושוויץ-בירקנאו.

יארצייט:

תרנ"ד: רבי מרדכי שרגא פייבוש פרידמן זצ"ל, מהוסיאטין.

תר"ץ: רבי שלמה אליעזר ב"ר יעקב אלפנדרי זצ"ל, חכם באשי של דמשק, בעל שו"ת מהרש"א אלפנדרי ועוד.

תש"ה: רבי בן ציון חיים ב"ר משה יצחק אהרן לובצקי זצ"ל, בעל מעשה הכתב, התדמות הלשון ועוד.

ל"ז לעומר

גם לך יש חסרונות

הרה"ק רבי ברוך ממז'יבוז' אמר על הפסוק "ואהבת לרעך כמוך", כשם שאתה אוהב את עצמך למרות כל חסרונותיך, כך יש לאהוב את חברך אף שיש לו חסרונות.

(בוצינא דנהורא - קדושים פרק יט, יח)

אף כאשר אננו נתקלים באדם שחסרונותיו מפריעים לנו, נשתדל להתחזק ולאהוב אותו שהרי גם לנו יש חסרונות

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il